

Beretning om registrering af magtanvendelser 2022

Socialområdet og Ældreområdet i Svendborg Kommune

Indhold

Indledning	1
Magtanvendelser på Socialområdet	2
Magtanvendelser på Ældreområdet.....	3
Magtanvendelsesreglerne.....	3

Indledning

Serviceovens regler om magtanvendelse og andre indgreb i selvbestemmelsesretten bygger på det enkelte menneskes ret til selv at bestemme – uanset om man har nedsat psykisk funktionsevne eller ej. Udgangspunktet er således beskyttelse af den personlige frihed.

Formålet med reglerne om brug af magt over for voksne er at begrænse magtanvendelse og andre indgreb i retten til selvbestemmelse til det absolut nødvendige. Det er centralt hele tiden at tænke i forebyggelse af magtanvendelse. Brug af magt er kun en mulighed, hvis det er umuligt at løse situationen på en anden måde. Brug af magt er undtagelsen og må aldrig erstatte omsorg, pleje og socialpædagogisk indsats. Magtanvendelse må kun ske for at sikre borgerens omsorg, værdighed og tryghed eller af hensyn til andre.

I nogle situationer kan personalet være nødt til at gribe ind i retten til selv at bestemme af hensyn til borgerens værdighed, sociale tryghed eller af hensyn til andre. Hvis der gennemføres et indgreb, som borgeren ikke giver eller kan give sit samtykke til, er der tale om magt.

Alle former for brug af magt skal registreres og indberettes. Jf. aftale om forpligtende samarbejde behandler myndighedsafdelingerne i Socialområdet og Ældreområdet i Svendborg kommune også indberetninger og ansøgninger fra Langeland Kommune og Ærø Kommune.

De enkelte regler om magtanvendelse er beskrevet kort i slutningen af notatet.

Fokusområde:

På Socialområdet har fokus primært været på flytning af borgere foranlediget af botilbuddet. Socialområdet har i 2022 måtte flytte borgere fra deres botilbud på baggrund af opsigelse fra botilbuddets side. Det har hidtil været antaget, at et botilbud kunne opsiges den socialpædagogiske støtte, men ikke selve boligrammen. Ankestyrelsen tog i december 2022 stilling til spørgsmålet, og herefter er der administrativ praksis for, at et botilbud kan opsiges både støtten og boligen. Det betyder, at det ikke kan udelukkes, at der fremadrettet vil registreres en eller flere flytninger, der ikke beror på fejlmatch fra Myndigheds side, men på botilbuddets vurdering af, at botilbuddet ikke længere er et "egnet tilbud" til borger.

Fokusområde vil derfor fortsat være på korrekt match ved bo-placering, herunder øget fokus på domfældte med udviklingshæmning samt de fysiske rammers betydning for den enkelte borgers trivsel.

På ældreområdet har fokus været på forebyggelse af magtanvendelse. Blandt andet ved:

- Demens i praksis, hvor der undervises i forebyggende tilgange i konfliktfyldte situationer.
- Der er uddannet demensnøglepersoner i alle sektioner, der har særlige kompetencer i forebyggelse af situationer, der medfører magt.
- Undervisning i regler om magtanvendelse 2 gange årligt for plejepersonale

Magtanvendelser på Socialområdet

Paragraf	Beskrivelse	Tilbuddets ejerforhold	2022		2021	
			Hjemmel		Hjemmel	
			Ja	Nej	Ja	Nej
§ 124 c	Afværgehjælp	Svendborg				
		Øvrige	1		4	
§ 124 d	Fastholdelse mv.	Svendborg	1		2	1
		Øvrige	35		38	4
§ 128	Stofseler	Svendborg	3			
		Øvrige	2		1	
§ 128 b	Tryghedsskabende velfærdsteknologi	Svendborg				
		Øvrige	2	2	1	
§ 129	Flytning uden samtykke	Svendborg			1	
		Øvrige			2	
§ 136 a	Fastholdelse i personlig hygiejne-situationer	Svendborg	2		1	
		Øvrige	2		1	
§ 136 c	Fastholdelse i personlig hygiejne-situationer (demens)	Svendborg	3	1	1	
		Øvrige				
§ 137 j	Aflåsning af den anbragtes bolig for natten og anbringelse i afskærmningslokale	Svendborg				
		Øvrige			2	
	I alt		51	3	54	5

Der har desuden været indberetninger vedrørende straffelovens § 13 Nødværge:

- 2 indberetninger fra Regionstilbud
- 2 indberetning fra private tilbud

Magtanvendelser på Ældreområdet

Paragraf	Beskrivelse	2022		2021	
		Hjemmel		Hjemmel	
		Ja	Nej	Ja	Nej
§ 124 c	Afværgehjælp				
§124 d	Fastholdelse mv.				1
§ 125	Særlige dørbådnere	4		2	
§ 128	Stofseler	1			
§ 128 b	Tryghedsskabende velfærdsteknologi				
§ 128 c	Låsning og sikring af yderdøre og vinduer				
§ 129	Flytning uden samtykke				
§ 136 c	Fastholdelse i personlig hygiejne-situationer (demens)	3		4	
§ 136 d	Fastholdelse m.v. ved meget grænseoverskridende eller meget konfliktskabende adfærd	1			
§ 136 f	Flytning uden samtykke	6		2	
I alt		15	0	8	1

Magtanvendelse i 2022 i Ærø Kommune og Langeland Kommune

Svendborg Kommune har et forpligtende samarbejde med Ærø og Langeland Kommune om myndighedsopgaven vedrørende dele af magtanvendelsesreglerne. I 2022 behandlede Svendborg Kommune 4 magtanvendelser for Ærø Kommune og 1 for Langeland Kommune.

Svendborg Kommunes demenskonsulenter har i 2022 ydet sparring til demenskoordinatorerne i Ærø Kommune og i Langeland Kommune i specifikke borgersager.

Magtanvendelsesreglerne

I det følgende afsnit er de enkelte paragrafområder beskrevet.

§ 124 c Afværgehjælp:

Personalet kan kortvarigt fastholde eller føre en person væk fra en situation når det er nødvendigt for at afværge at vedkommende forårsager væsentlig ødelæggelse af indbo eller andre værdier. Afgørelse træffes af tilbuddet.

§ 124 d Fastholdelse mv.:

Personalet kan fastholde, tilbageholde eller føre en person tilbage til boligen eller et andet opholdsrum, når personen udviser en adfærd, der er til fare for pågældende selv eller andre. Afgørelse træffes af tilbuddet.

§ 125 Særlige døråbnere:

Kommunalbestyrelsen kan træffe afgørelse om at anvende særlige døråbnere ved yderdøre i en afgrænset periode, når der er nærliggende risiko for at en eller flere personer ved at forlade tilbuddet udsætter sig selv eller andre for at lide væsentlig personskade, og forholdene i det enkelte tilfælde gør det absolut påkrævet for at afværge denne risiko.

Indgrebet skal indberettes.

Tilbuddet skal ansøge den respektive myndighed, som derefter træffer afgørelse.

§ 128 Stofseler:

Kommunalbestyrelsen kan træffe afgørelse om at anvende fastspænding med stofseler til kørestol eller andet hjælpemiddel, seng, stol eller toilet for at hindre fald, når der er nærliggende risiko for at personen udsætter sig selv for at lide væsentlig personskade, og forholdene i det enkelte tilfælde gør det absolut påkrævet.

Kommunalbestyrelsen træffer afgørelse om hvilken periode beskyttelsesmidlerne kan anvendes.

Indgrebet skal indberettes.

Tilbuddet skal ansøge den respektive myndighed, som derefter træffer afgørelse.

§ 128 b Tryghedsskabende velfærdsteknologi:

Kommunalbestyrelsen kan træffe afgørelse om at anvende tryghedsskabende velfærdsteknologi for en person i en afgrænset periode, når der er risiko for personskade og forholdene i det enkelte tilfælde gør det påkrævet for at afværge denne risiko.

Tilladelse kan gives for en periode på 12 mdr., hvorefter der skal ske en revurdering. Indgrebet skal indberettes.

Tilbuddet skal ansøge den respektive myndighed, som derefter træffer afgørelse.

§ 128 c Låsning og sikring af yderdøre og vinduer:

Kommunalbestyrelsen kan træffe afgørelse om at låse eller på anden måde sikre yderdøre eller vinduer til en beboers egen bolig på botilbud i en afgrænset periode når der er risiko for, at beboeren vil forlade sin bolig og derved udsætte sig selv eller andre for fare.

Indgrebet skal indberettes.

Tilbuddet skal ansøge den respektive myndighed, som derefter træffer afgørelse.

§ 129 Flytning uden samtykke: Kommunal bestyrelsen kan indstille til Familieretshuset at træffe afgørelse om, at en person der modsætter sig flytning, eller mangler evnen til at give informeret samtykke hertil, optages i et bestemt botilbud, når det absolut påkrævet for, at den pågældende kan få den nødvendige hjælp, og hjælpen kan ikke gennemføres i personens hidtidige bolig.

§ 129 a: omhandler indstilling til familieretshuset om at træffe afgørelse om flytning uden samtykke for personer med betydelig og varig nedsat psykisk funktionsevne som følge af en sindslidelse der modsætter sig flytning, eller mangler evnen til at give informeret samtykke.

Tilbuddet skal ansøge den respektive myndighed, som derefter sender ansøgningen videre til Familieretshuset til afgørelse.

§ 136 a Fastholdelse i personlig hygiejne-situationer:

Personalet kan kortvarigt fastholde en person i personlig hygiejne-situationer, når dette er nødvendigt for at sikre personens omsorg, sikkerhed eller værdighed.

Anvendes der fastholdelse jf. denne § mere end 1 gang inden for 6 mdr. er personalelederen forpligtet til at anmode kommunalbestyrelsen om forhåndsgodkendelse i en tidsbegrænset jf. §136 a stk 3. Indgrebet skal indberettes.
Afgørelse træffes af tilbuddet.

§136 c Fastholdelse v. personlig hygiejne (gælder for borgere demens)

Personalet kan kortvarigt fastholde en person i personlig hygiejne-situationer, når dette er nødvendigt for at sikre personens omsorg, sikkerhed eller værdighed.
Afgørelse træffes af tilbuddet.

§ 136 d Fastholdelse m.v. ved meget grænseoverskridende eller meget konfliktskabende adfærd (gælder for borgere demens)

Personalet kan fastholde, tilbageholde eller føre en person tilbage til egen bolig eller til et andet opholdsrum, hvis det er nødvendigt for at sikre en eller flere andres tryghed, værdighed og sikkerhed, når personen udviser en adfærd, der er meget grænseoverskridende eller meget konfliktskabende over for de øvrige personer på bo- og dagtilbuddet, eller i situationer, hvor en beboer på et bo- eller dagtilbud er gået ind i en anden beboers egen bolig, uden at den anden beboer ønsker det.
Afgørelse træffes af tilbuddet.

§ 136 f Flytning uden samtykke (gælder for borgere demens)

For personer, der ikke modsætter sig flytning, men som mangler evnen til at give informeret samtykke til en flytning, kan kommunalbestyrelsen træffe afgørelse om optagelse i et bestemt botilbud, hvis kommunalbestyrelsens indstilling tiltrædes af den fremtidsfuldmægtige eller den værge, Familieretshuset har beskikket.
Tilbuddet skal ansøge den respektive myndighed, som derefter træffer afgørelse.

Serviceovens kapitel 24d

Reglerne giver mulighed for under særlige betingelser at iværksætte indgreb, som sigter mod at styrke fuldbyrdelsen af de strafferetlige foranstaltninger som kommunen udmønter overfor borgere, der er anbragt i en social boform jf. serviceovens § 108 som følge af en dom eller sigtelse.
Den anbragte borgers handlekommune træffer afgørelse om indgreb.

§ 137g Indskrænkning i den anbragtes adgang til internet og telefon

Der kan uden retskendelse træffes afgørelse om, at den anbragtes brug af telefon og internet i et konkret tilfælde skal påhøres eller overvåges, dette når skønnes nødvendigt af orden, sikkerhedsmæssige årsager, for at forebygge eller hindre kriminalitet.
Stk.2: Der kan uden retskendelse træffes afgørelse om at den anbragtes adgang til at benytte fri telefon og internet afbrydes eller forhindres.
Stk.3: Den anbragtes adgang til kommunikation med offentlige myndigheder, advokater, værger eller bistandsværger kan hverken påhøres, overvåges, afbrydes eller forhindres.
Tilbuddet skal ansøge den respektive myndighed, som derefter træffer afgørelse. Den stedlige leder kan dog træffe en midlertidig afgørelse i det tilfælde, hvor indgrebet er uopsætteligt.

§ 137h Undersøgelser:

Der kan uden retskendelse træffe afgørelse om at foretage undersøgelse af den anbragtes opholdsrum og ejendele, når det skønnes nødvendigt for ordens eller sikkerhedsmæssige hensyn, herunder for at forebygge eller forhindre kriminalitet.

Bestemmelsen giver ikke personalet lov til at foretage kropsvisitation. Hvis den anbragte modsætter sig undersøgelsen på en sådan måde at denne ikke kan gennemføres uden anvendelse af magt, må personalet kontakte politiet.

Tilbuddet skal ansøge den respektive myndighed, som derefter træffer afgørelse. Den stedlige leder kan dog træffe en midlertidig afgørelse i det tilfælde, hvor indgrebet er uopsætteligt.

§ 137i Inddragelse af den anbragtes effekter:

Der kan uden retskendelse, træffes afgørelse om inddragelse af den anbragtes effekter, når det skønnes nødvendigt af ordens eller sikkerhedsmæssige hensyn, herunder for at forebygge eller forhindre kriminalitet.

Tilbuddet skal ansøge den respektive myndighed, som derefter træffer afgørelse. Den stedlige leder kan dog træffe en midlertidig afgørelse i det tilfælde, hvor indgrebet er uopsætteligt.

§ 137j Aflåsning af den anbragtes bolig for natten og anbringelse i afskærmningslokale:

Der kan uden retskendelse træffes afgørelse om, at en anbragt i en boform, jf. § 108, kan låses inde i sin bolig om natten i op til 8 timer, hvis der er nærliggende risiko for, at den anbragte ellers vil undvige fra boformen.

Stk.2: Der kan træffes afgørelse om anbragte i en boform efter § 108, med sikrede afdelinger skal anbringes i et afskærmningslokale, når der er overhængende fare for, at den anbragte skader sig selv eller andre.

Tilbuddet skal ansøge den respektive myndighed, som derefter træffer afgørelse. Den stedlige leder kan dog træffe en midlertidig afgørelse i det tilfælde, hvor indgrebet er uopsætteligt.